

АБОРИГЕННА ІХТІОФАУНА РІЧКИ КУСТИНКА

Рудь О.Г. , Захарчук А.Г.

Рівненський державний гуманітарний університет
E-mail: biosaprin@ukr.net

Видове різноманіття аборигенної іхтіофауни малих річок, значно зменшується завдяки постійному антропогенному навантаженню на екосистеми. Спостерігається постійна деградація водойм, умов існування їх гідроценозів і гідробіонтів, відбувається постійне скорочення видового різноманіття іхтіофауни [1,3,4]. Саме тому, питання відродження малих річок та їх аборигенної іхтіофауни у системі реабілітації довкілля залишається надзвичайно актуальним, так як на сьогодні стан відтворення іхтіофауни ценозів природних екосистем складає тільки 78% [1,2].

Більшість наукових робіт, що були присвячені вивченню іхтіофауни Волині носили фрагментарний характер [2,4]. На теперішній час, необхідно відзначити, вагомий вклад у питаннях фауністичного моніторингу водойм, збереження їх іхтіофауни, що представлений роботами Гриба Й.В., Кунчика Т.М, Мосніцького В.О. та інших [2,3,5].

У прісноводних водоймах України наразі відмічено 114 видів міног і риб 72 родів, 26 родин та 16 рядів, серед яких домінують родини корошових (42 види), бичкових (16) та окуневих (10). На основі порівняльного аналізу сучасного стану іхтіофауни показано зменшення видового складу більшості річкових басейнів та падіння загальної чисельності риб, що пов'язують з негативним впливом господарської діяльності на гідроценози. Певні види риб прісноводних водойм, а це порядка 24 таксонів 5 родин, вже зараз потребують спеціальної охорони на рівні Червоної книги України [3,5].

Метою роботи є аналіз видового різноманіття іхтіофауни річки Кустинка (притока Горині).

Методи і об'єкти дослідження

Аналізуючи видове різноманіття іхтіофауни нами були

Біорізноманіття та його збереження

використані наукові джерела [2,3,5], а також результати власних польових досліджень останніх років з вивчення впливу біотичних та абіотичних чинників на відтворення аборигенної іхтіофауни р. Кустинка та стійкості річкових іхтіоценозів. Досліджувалась динаміка видового складу аборигенної іхтіофауни, зміна її якісних та кількісних характеристик.

Результати досліджень та їх обговорення

Дослідження складу іхтіоценозу, яке проводили у пізньо-осінній та весняний періоди показали, що іхтіофауна р. Кустинка у сучасних умовах представлена 15 видами, які належать до 6 родин: коропові, в'юнові, щукові, колючкові, окуневі та головешкові.

Так до **ряду Коропоподібні – Cypriniformes** G. (1909) належать **родина Коропові – Cyprinidae** F. (1822) з представниками: Плітка звичайна - *Rutilus rutilus* L. (1758); Головень Європейський - *Leuciscus cephalus* L. (1758); Краснопірка звичайна - *Scardinius erythrophthalmus* L. (1758); Верховодка звичайна - *Alburnus alburnus* L. (1758); Плоскирка європейська - *Blicca bjoerkna* L. (1758); Гірчак європейський - *Rhodeus sericeus* V. (1782); Карась сріблястий - *C. auratus gibelio* V. (1782); Карась звичайний або золотистий - *Carassius carassius* L. (1758); Пічкур звичайний - *Gobio gobio* L. (1758) ця родина є найбільш чисельною.

Крім цього виявили представників **родини В'юнові – Cobitidae** S. (1839) з одним видом - В'юн звичайний - *misgurnus fossilis* L. (1758). До **ряду Щукоподібні – Esociformes** V. (1858) належать **родина Щукові – Esocidae** C. (1816) вид Щука звичайна - *Esox lucius* L. (1758); до **ряду Колючкоподібні – Gasterosteiformes** G. (1909) належить **родина Колючкові – Gasterosteidae** G. (1816) вид Колючка триголкова звичайна - *Gasterosteus aculeatus* L. (1758); до **ряду Окунеподібні – Perciformes** V. (1859) належить **родина Окуневі Percidae** C. (1816) з представниками Окунь звичайний - *Perca fluviatilis* L. (1758) та Йорж звичайний - *Gymnocephalus cernuus* L. (1758), а також **родина Головешкові – Odontobutidae** H. et G. (1993) з представником Головешка ротань - *Percottus glenii* D. (1877).

Оцінку стану іхтіоценозу природних водойм ми

Біорізноманіття та його збереження

здійснювали відносно досліджень, які проводились науковцями в попередні роки. Так, в порівнянні з початком ХХ ст. видовий склад аборигенних риб досліджуваних водних об'єктів Полісся Рівненської області зазнав значних змін. За літературними даними, в річковій мережі з'явилося 6 нових видів вселенців – акліматизованих та інвазійних, а також є види, що зникли, або малочисельні [4,5].

Висновки. В результаті досліджень були визначено 15 видів риб представники яких належать до 4 рядів та 6 родин. За видовим складом домінував ряд коропоподібні, який був представлений 9 видами. Необхідно впровадити в практику забезпечення постійного моніторингу за відродженням аборигенної іхтіофауни, яке буде можливе лише при мінімізації втручання людини в природні екосистеми, а сам процес відтворення іхтіофауни стане можливим, тільки при створення сприятливих умов.

Література

4. *Гриб Й.В.* Відновна іхтіоекологія (реабілітація аборигенної іхтіофауни природних водойм України) / [під редакцією Й.В. Гриба, В.В. Сондака] //.- Рівне.: Волинські береги, 2007.- 630с.
5. *Кадастр іхтіофауни Рівненської області: монографія* / [Гроховська Ю.Р., Воловик Г.П, Кононцев С.В. та ін.] за ред. Мошинського В.С., Гроховської Ю.Р.- Рівне: Тзов «Дока центр», 2012.-200 с.
6. *Мовчан Ю.В.* Зауваження до складу іхтіофауни України (нечисленні, рідкісні, зниклі і нові види) та сучасні зміни в номенклатурі її таксонів / Ю.В. Мовчан // Збірник праць зоологічного музею, № 38:34-43, 2006, С. 34-43
7. *Сондак В.В.* Відновна іхтіоекологія природних водойм Західного Полісся України / В.В. Сондак // Рівне.: Волинські береги, 2008.-296с.
8. *Щербуха А.Я.* Іхтіофауна України у ретроспективі та сучасні проблеми збереження її різноманіття / А.Я. Щербуха.- 2004.- 38(3).-С.3-18.- (Вісник зоології).